

למה חסד זה אמת
ללא כל תמורה

יוסף צומח בקיבוץ וקובץ
את אביו במצבת המכפלה

בס"ד

מפתח הלב מתוך אמונה לפרשת "ויזוי"

חסד ואמת

1. לפני מותו משיב יעקב אבינו את יוסף בנו:

"ויקרבני ימי ישראל למות ויקרא לבניו ליוסף ויאמר לו: אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת, אל נא תקברני במצרים" (מ"ז, כ"ט)

• מה מבקש יעקב מיוסף?

• מה פירוש הביטוי: "חסד ואמת"? היעזרו בפירוש רש"י:

חסד ואמת: חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול:

• מדוע חסד זה הוא אמיתי?

יעקב ממשיך להסביר בפירוש את בקשתו:

"ושכבתי עם אבותי וינשאתני ממצרים ויקברתני בקברתם..." (מ"ז, ל')

• מדוע לדעתכם הוא מוסיף ומפרט את בקשתו גם בפסוק זה?

• השלימו: יעקב אינו רוצה שיוסף יעלה את עצמותיו לארץ ישראל כעבור שנים

רבות, כמו שהעלו את עצמות יוסף. הוא מבקש ש _____

המשיכו לקרוא:

"ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על ראש המטה" (ל"א)

• מדוע לדעתכם יעקב אבינו אינו מסתפק בבקשה רגילה אלא משיב אותו? על

מה זה מלמד?

2. מדוע לא רצה יעקב בשום פנים להיקבר במצרים?

קראו את הפירושים השונים:

"כדי שלא ירצו ישראל לישב במצרים וישבת קבע: שיאמרו אילולי היא ארץ קדושה, לא היה נקבר בה יעקב אבינו" (ע"פ משנת רבי אליעזר)

"מפני מה ביקש יעקב אבינו שלא יקבר במצרים? שלא יעשו אותו עבודת כוכבים" (מדרש רבה בראשית צ"ו, ה')

מחשבה

השבועה מעבירה את המסר שהדבר עקרוני

וחשוב מאוד.

נסו להיזכר:

אחד מהאבות השביע

מישהו באופן דומה.

מי השביע?

את מי השביע?

על מה השביע?

מדוע הבקשה הייתה

חשובה מאוד?

מחשבה

להו חסד fe אמת
ללכ כל תמורה

יוסף צומד בדיבורו וקובר
את אביו במצרת המכפלה

• הסיבה על פי 'מדרש רבה'

מצד

יעקב חשש שאם יקבר
במצרים יחשבו בני ישראל
שמותר להשתקע ולהישאר
במצרים.

הוא רצה שידעו כל עם
ישראל שארץ ישראל היא
הארץ שלנו לעד.

מצד

מצד

יעקב בארץ מצרים היה נערץ
והיה דמות מכובדת בעיני המון
העם המצרי. אם יקבר בארץ
זו, ייהפך קברו לאתר מקודש,
יעד לעלייה לרגל ולסגידה.
יעקב שסימל בחייו את האמונה
בה' לא רצה שלאחר מותו
יהפך בעצמו לאליל.

• הסיבה על פי משנת רבי אליעזר:

משימה: מצאו את הקשר בין
שבועת אברהם את עבדו לבין
שבועת יעקב את יוסף

3. יוסף עומד בדיבורו

קראו את הפסוקים:

מצד

שימו לב:

יוסף מקיים את השבועה

יחד עם כל אחיו: "וישאו

אתו בניו ארצה כנען ויקברו

אלתו במערת שדה המכפלה

אשר קנה אברהם את

השדה לאחזת קבר מאת

עפרן החתי על פני ממרא"

מצד

"ויעל יוסף לקבר את אביו ויעלו אתו כל עבדי פרעה זקני ביתו וכל זקני
ארץ מצרים:
וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק טפם וצאנם ובקרים עזבו בארץ גשן.
ויעל עמו גם רכב גם פרשים ויהי המחנה כבוד מאד".

• מי הצטרף למשימה שקיבל יוסף מאביו?

• מה אנו למדים מכך? (על חשיבות המשימה / על האופן שבה היא

(מתבצעת)

4. יוסף ממשיך את צוואת יעקב:

קראו את בקשתו:

וישבע יוסף את בני ישראל לאמר: פקדו יפקדו אלהים
אתכם והעלתם את עצמתי מזה".

• "פקדו יפקדו אלוקים אתכם" - מה מלמד יוסף לבני ישראל במילים הללו?

• מה מבקש יוסף מבני ישראל? ומה ההבדל בין בקשת יוסף לבקשת יעקב?

• יוסף מבקש שיעלו את עצמותיו לארץ ישראל בתום גלות מצרים. נסו לחשוב:

כיצד עובדה זו מסייעת לבני ישראל בימי השעבוד והצרות? מה יזכיר להם קברו

של יוסף?

למה חסד זה אמת
ללא כל תמורה

יוסף צומד בדיבורו וקובר
את אביו במצרת המכפלה

דבר תורה לשבת פרשת "ויחי":

בפרשתנו נפרד יעקב מבניו טרם מותו, אולם לפני כן הוא מבקש ומשביע את יוסף שיקברו בקבר אבותיו במצרת המכפלה. יעקב לא שקט עד שיוסף נשבע בדיבור (ולא רק על ידי שימת היד תחת הירך) שיעשה כל שביכולתו לקוברו בארץ ישראל. מדוע לא רצה יעקב בשום פנים להיקבר במצרים? על כך מסביר המדרש שיעקב בארץ מצרים היה נערץ והיה דמות מכובדת בעיני המון העם המצרי. אם יקבר בארץ זו ייהפך קברו לאתר מקודש, יעד לעלייה לרגל ולסגידה. יעקב שסימל בחייו את האמונה בה' לא רצה שלאחר מותו יהפך בעצמו לאליל. לפי ההסבר של משנת רבי אליעזר יעקב חשש שאם יקבר במצרים יחשבו בני ישראל שמותר להשתקע ולהישאר במצרים. הוא רצה שידעו כל עם ישראל שארץ ישראל היא הארץ שלנו ואליה עלינו לשאוף.

יוסף עומד בדיבורו ומקיים את השבועה בשיתוף יתר אחיו, מה שמבטא אחדות ושלמות בבית ישראל. חסד זה שעשה יוסף לאביו מכונה בתורה: "חסד ואמת" משום שחסד זה נעשה ללא פניות וללא כוונות לקבל תמורה, שהרי הנפטר כבר אינו יכול לגמול חסד עם איש.

לקראת סוף הפרשה נפרדים אנו מיוסף הצדיק. הוא, בשונה מיעקב, מבקש שרק בתום הגלות והשעבוד יעלו את עצמותיו ארצה. בכך מבקש יוסף לתת תקווה לבני ישראל שה' פקוד יפקוד אותם, יזכור אותם בזמנים הקשים ויעלה אותם ארצה.